

Första gången på 35 år:

Södertörns alla spelmän möts på Sorunda-stämman

På söndag — den 31 augusti — blir det stor spelmannsstämman och hembyggsdag i Sorunda — den första på mer än 35 år! Arrangör är Södermanlands spelmansförbund tillsammans med en rad lokala organisationer. Stämman äger rum i Sorunda idrottspark.

Hembyggsdagen inleds med högmässa i Sorunda kyrka. Predikan hålls av kyrkoherde Allan Roland. Det blir musik av bl. a. sömrländska spelmän och ungdomsorkester under musiklärare Lennart Norbergs ledning.

★ FOLKDRÄKT OCH SPELMANSMUSIK

Vid kyrkkaffet talar fru Margit Hultman om den märkliga Sorundadräkten som hör till de få hembyggsdräkter som fortfarande är i mera allmänt bruk.

Vid spelmannsstämman i idrottsparken blir det sedan spelmannsmusik och folkdans av Sorunda folkdanslag och Nynäs-hamns folkdansgille.

★ KÄMPALEKAR OCH BYGDEHISTORIER

Sorunda hembygdsförening kommer att informera om bygden och dess historia. Lennart Norberg medverkar med sin ungdomsorkester. Idrottsföreningen kommer att visa gamla "kämpalekar".

På programmet står också bygdehistorier och dräktpresentation.

Vid regn hålles stämman i Bydegården.

★ INGEN BRIST PÅ SPELMÄN!

Trots att det är hela 35 år sedan det anordnades en spelmannsstämman i Sorunda betyder det inte att det saknas spelmän på Södertörn.

I gamla fider när spelmännen ingick som en obligatorisk del i bondesamhället fanns det ofta flera spelmän i varje socken!

★ 10 LATAR FRÅN SORUNDA

Då Södermanlands spelmansförbund 1935-36 engagerade Olof Andersson från Musikhistoriska museet för en inventering av den sömrländska folkmusiken upptecknades drygt tiotalet låtar i Sorunda. Det totala antalet låtar som O. Andersson under denna period samlade i Sörmland är ettusen. Sorundadelen måste alltså betraktas som ringa. Detta skulle till en del kunna förklaras av närheten till storstaden, en omständighet som brukar medföra ett snabbare undanträngande av gamla seder och bruk.

Den förklaringen låter emellertid osannolik beträffande Sorunda som ju är bekant för sina ålderdomliga seder. Det ringa antalet melodier torde snarare bero på att de många upptecknarna av en eller annan anledning ej ägnat sig åt denna del av Sörmland som kanske ligger litet "vid sidan om". Detta är givetvis beklagligt då just sådana orter ofta kan ha mycket intressant stoff att ge.

★ SORUNDA-BRUDMARSCHER

På sin uppteckningsresa 1935 besökte Olof Andersson först handlanden Carl Arvid Rosenberg, Sundsta i Sorunda. Rosenberg — som var född 1859 i Ösmo — hade i sin ungdom tagit lektioner av organisten Schill i Sorunda vilken var en rätt framstående fiolist. Rosenberg ägnade sig åt fiolspelning som tidsfördriv men någon spelman i egentlig bemärkelse var han inte. Två farbröder — Anders Fredrik och Erik Rosenberg — i Ösmo spelade även de fiol.

De kanske intressantaste låtarna efter C. A. Rosenberg är två brudmarscher från Sorunda, båda i D-dur och med en värdighet som gör dem lämpliga även i kyrkan. Kanske kommer de att spelas på nytt på söndag!

★ FÖR FÖRSTAMD FIOLO

Efter spelmannen Petter Olsson i Vimossa hade Rosenberg en vals för förstamd fiol. Att stämman sin fiol på annorlunda vis var ej någon ovanlighet för de gamla spelmännen — även om detta bruk nuförtiden till stor del har försvunnit.

Tio år yngre än Rosenberg var Gotfrid Johansson i Väster Hoxal. Han var tolv år då han började spela fiol. Han spelade på många bröllop och danser tillsammans med nynäs-hamns spelmannen Oskar Andersson. Efter honom hade Johansson större delen av sin repertoar även om han vid andra tillfällen träffade andra spelmän.

★ ENGELSKA BLEV MARSCH

De två polskor som Olof Andersson tecknade upp efter Johansson är intressanta och har förmodligen en hel del år på nacken. Liknande polsketyper finns upptecknade i Sörmland från 1820-talet.

Även Gotfrid Johansson spelade marscher (man sa aldrig gänglat för i världen). En av dem är troligen en engelska. Då denna danstyp försvann från Södertörn levde melodin vidare som marsch.

Säkerligen finns det många människor på Södertörn som har intressant material om låtar, visor och spelmän. Spelmannsförbundets ordförande Arne Blomberg är inbjudad att komma i kontakt med alla som har något att berätta om sömrländsk folkmusik!

Kanske kommer stämman i Sorunda nu på söndag att väcka en del värdefulla minnen till liv!

DUKE